

Székely László 1894-ben született, 1928-ban kezdett publikálni. Az *Ime a te anyád* c. művével az Ecclesia kiadó 82 éves születésnapján köszöntötte az író. A kötet három művet foglal magában. Szűz Mária életrajzát, Szent Márton és Alexandriai Szent Katalin életét verselte meg.

Mária életének verses elbeszélése ismerős dallamokra telepedett lelkemben. Felfedeztem olvasás közben, hogy a tartalmi elemeket az Érdikódex Mária élete fejezetéből merítette, továbbá a Konstantinápolyi Cora nevű templom mozaiképsorozat bemutatásából. Ki tudja ismerte-e Székely László az „alacsonytermetű” Csanádi Adalbert művét (1594-1608), amelyet Pálos Passió néven emlegetünk.*

A 16. században élt szerző is megírta Jézus életét „anyanyelvi versekben” de attól félt, hogy a rendfőnök Atyának ez nem tetszene, ezért Jézus teljes élete helyett a Passiót küldte el, ezért a Passió megmaradt, a többi elveszett, vagy Árva Vince könyvhagyatékában vár a megjelenésre. A 16. századi Passió verselése lenyűgöző, képei elevenek, lélekábrázolása finom és árnyalt. Ezt a hagyományt folytatja Székely László, mintegy befejezve a reneszánsz elődök munkásságát.

Ha még mélyebbre ásunk a szakrális irodalomban és Alexandriai Szent Katalin 14. században lejegyzett (de korábbi) 4000 soros magyar nyelvű eposzára gondolunk, ugyanarra a költői szépségre találunk, mint az említett művekben. Gyönyörűen tudták a lélek rezdüléseit, örömet, bánatát megverselni minden erőltettség nélkül.

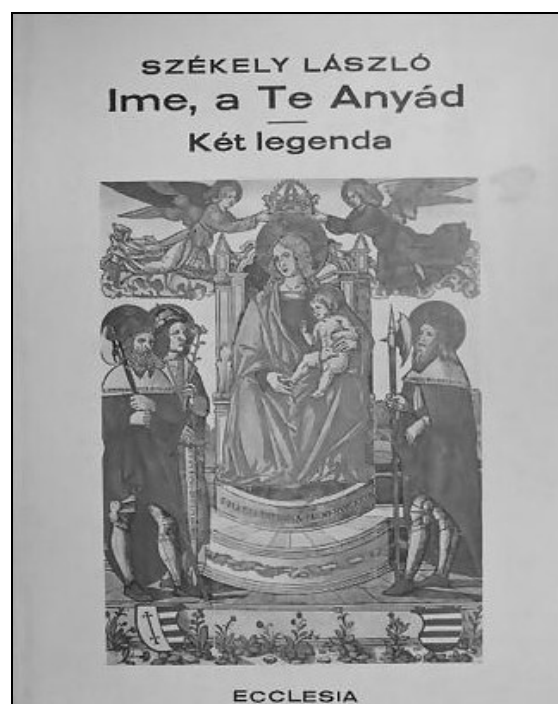
Alexandriai Szent Katalin életét már átírták modern változatra a 20. század első harmadában, most Székely László még rövidebben, de a szentség fogalmát fénybe helyezve írta meg, a gyönyörű alexandriai királykisasszony életszentségének verses történetét.

Elolvasva az eposzokat a Szent Márton történetét is beleértve gazdag epikus történet-sorozat bontakozik ki előttünk. Ezek az eposzok azonban szentségre törekvő emberekről szólnak és nem a dicsőség és hírnév babérjaira törekvőkről. Nem firtatom az okokat, de ez a gazdag költői anyag, amely magyar nyelvűségében egyidős az Ómagyar

Mária Siralommal teljesen kimaradt a középiskolai oktatásból, pedig veretesebb költői élményben lenne részük a diákoknak, mint pl. Apáti Ferenc papgyűlölő Cantilénájában, ami természetesen kötelező.

Amellett, hogy szép, érdekes, izgalmas olvasmány is a három verses történet, ezért mindenkinek ajánlom, mint tartalmas olvasmányt. Különösen a tanárookra gondoltam abban a reményben, hogy közelebb viszik a tanulókhoz az évtizedekig kizárt szakrális magyar epikát.

(Szerk.)

Borítón részlet a Pálóczi – Missaléból
(Főszékesegyházi könyvtár. Esztergom)

Attila und die Hunnen

Szerkesztette Tschira Klaus
Klaus Tschira Stiftung Gemeinnützige GmbH. é.n.

Horváthné Szathmáry Király Hanna adományozta intézményünknek ezt a nagy értékű könyvet, amely feltárja a hunok történetét, ősi kultúráját, hagyományát. Köszönjük az adományát éppúgy, mint az eddig kapott könyveket és támogatásokat.

A mű gazdag anyagában bőven elfért az a bukaresti gyűjtemény, amelyet sokan megtekintettek 2017 nyarán és kora őszén Debrecenben. Nagy-

* Bakk István – Bakk Erzsébet – Gyárfás Ágnes: Pálos Passió. Összeállította: Dr. Gyárfás Ágnes. A Bakk Endre Kanonok Alapítvány és a Miskolci Bölcsész Egyesület közös kiadása. Miskolc, 2011.

szerű térképeken kísérhetjük végig a hunok útját Kínától a Frankokig (belső borító). Attila útját (40-42) éppúgy, mint a korai népvándorlás hunjainak az alsó Duna romániai szakaszán talált el-
képesztően sok kincset feltáró lelőhelyeket mutató tábláját (92).

Bemutatja a hun nők elegáns ruhaviseletét, övvel, karpereccel, nyaklánccal, függőkkel, úgy, hogy funkciójában látjuk a méhecske vagy más alakú brosstűt (98) is.

A „hunok xinjaingban?” c. fejezet (Alexander Koch) áttekinti a történeti és tárgyi emlékeket, s elvezet a kínai kultúra hun alapjaihoz. Csak megemlítem, hogy amikor a „Humpti-Dumpti” angol versikét elemeztem, a Pallas lexikon alapján, ugyanide jutottam el.

Értékes a szó- és írásbeli kultúrhagyaték feldolgozása. Most ide sorolom a hun üstöket is, mert egy karikatúrán a hun üst hol királyi arcot formáz, hol koronát, hol egy nagy kérdőjelet az avatatlan régésznek (369). Feldolgozta a régi nyomtatványok anyagában az Orsolya (Ursula) legendát. Az 1499-es kölni krónikából fametszetet mutat be a hajóról, amely Orsolyát 1000 lánytársával Britanniából Kölnbe hozta. „Orsolya szent barátsága” címmel egy ősnymtatvány fametszetű címlapja látható. A képen Orsolya a hajón asztal mellett ül, az asztalon áll egy glóriás gyermek (angyal), aki javasolta, hogy menjenek Rómába és a pápa áldását vegyék.

Elemzi a Niebelung éneket, a svéd és norvég saga-kat és közöl két rúna vagy rovás szöveget (355).

Balambértól (375) Ernákig (466) közli a hun királyok névsorát. Ezen belül Attila 434-445 Bladával együtt uralkodott, utána 445-453 egyedül. Ez mintegy 91 év! és micsoda emlékanyagot hagyott örökül.

Amikor Árpád-házi Szent Erzsébet életrajzát dolgoztam fel, átutaztam a mai Szász országot (régen Thuringia), végig mentem az Elbát kísérő régi erdő hegyes vidékének hadi útján, ahol a kísérőktől hallottam, hogy ezen a hadiúton nem Napóleon hadai vonultak át először, mert kereskedelmi út volt és „rég, sztyeppe lovasságok szállították rajta nyugatra a kincseket.

Ha akkor ezt a könyvet ismertem volna, nagyobb bizottsággal írhattam volna Thuringia régi hun kultúrájáról, melynek legszebb emlékei a

szent királykisasszony életének tükrében és a hozzá fűződő mesekincsben csillannak fel.

Elnézést kérek a kedves olvasótól, hogy személyes emlékeket is hozzáfűztem a könyvismertetéshez, holott elsősorban a nagy királyról, Attiláról szól a mű, melyen Attila inkább, mint kultúrhős lép elénk, semmint elvetemült rémalak, amint Geleazzo Visconti a 14. század végén antikizáló plakettjén bemutatja (12).

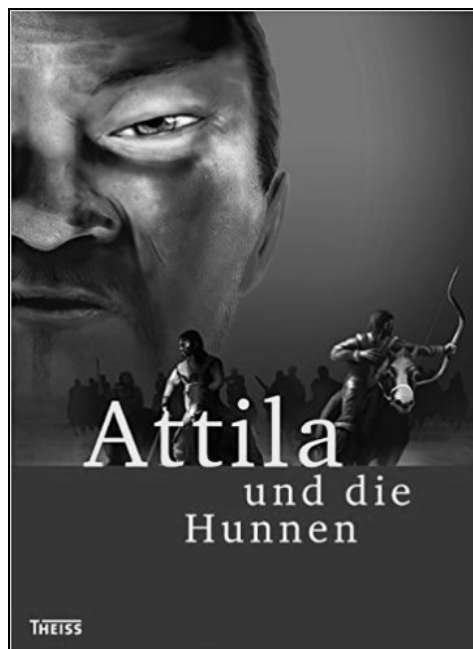
A gazdag lelőhely felsorolásában 11 magyar múzeum – köztük a miskolci Herman Ottó Múzeum is megtalálható.

Az irodalmi hivatkozás híven feltárja a nagy magyar régészek és utazók műveit, köztük László Gyula és Bakay Kornél nevét.

Minden szerző németül írta a maga fejezetét. Egyszerű, könnyen érthető nyelven, nem úgy, mint a 19-20. századi dolgozatokban. Ezért a művet elhelyezzük a MBE Mednyánszky termék asztalán és bárki olvashatja. Mellé tesszük a nagy, kétkötetes szótárt is.

Szeretettel ajánljuk minden érdeklődő szíves figyelmébe.

(Szerk.)

A könyv borítója